CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2013

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD | | | |

PESEL | | | | | | | | | | | |

Miejsce na naklejkę z kodem

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY ANTYCZNEJ

POZIOM PODSTAWOWY

5 MAJA 2015

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron (zadania 1–17). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Godzina rozpoczęcia: 14:00

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do uzyskania: 100

CZĘŚĆ I – leksykalno-gramatyczna (*40 pkt*)

Zadanie 1. *(5 pkt)*

Przyporządkuj polskim określeniom ich odpowiedniki wywodzące się z języka łacińskiego. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli literę, którą oznaczono właściwe pojęcie.

Lp.	Polskie określenia	Litera oznaczająca odpowiednik
1.	adwokatura	
2.	badanie lekarskie	
3.	zestawienie, wykaz	
4.	łaźnia	
5.	zasiłek pieniężny	

A. subsydium
B. ewangelia
C. obdukcja
D. destrukcja
E. termy
F. palestra
G. ewidencja

Zadanie 2. *(5 pkt)*

Oceń, które poniższe przekłady zamieszczonych zwrotów są poprawne, a które – niepoprawne. Zaznacz VERUM, jeśli informacja jest prawdziwa, lub FALSUM – jeśli jest fałszywa.

Lp.	Zwrot łaciński	Zwrot polski		
1.	ex cathedra	bezdyskusyjnie	VERUM	FALSUM
2.	nudis verbis	pokrętnie	VERUM	FALSUM
3.	hoc anno	w poprzednim roku	VERUM	FALSUM
4.	res gestae	dzieje	VERUM	FALSUM
5.	de facto	istotnie, rzeczywiście	VERUM	FALSUM

Zadanie 3. *(5 pkt)*

Każdemu rzeczownikowi *pondus, ponderis* (A.–E.) przyporządkuj odpowiednią formę gramatyczną zaimka *is, ea, id* (1.–7.).

Lp.	Rzeczownik	Cyfra oznaczająca zaimek
A.	pondera	
B.	pondus	
C.	ponderi	
D.	ponderibus	
E.	ponderis	

1. is
2. ea
3. eorum
4. eis
5. eius
6. ei
7. id

Zadanie 4. *(5 pkt)*

W punktach 1.–5. podkreśl to zdanie, spośród oznaczonych literami A.–D., które zachowuje znaczenie zdania wyjściowego.

1. Zdanie wyjściowe: Pater meus campos multos habebat.

A. Pater meus campum magnum habebat.
B. Pater meus campum magnum habet.
C. Patri meo campi multi erant.
D. Patri meo campi multi sunt.

2. Zdanie wyjściowe: Liber a discipulo legitur.

A. Discipulus librum legit.
B. Discipulus libros legit.
C. Discipuli librum legunt.
D. Discipuli libros legunt.

3. Zdanie wyjściowe: Multi ex pueris in hortum venerunt.

A. Omnes pueri in hortum venerunt.
B. Multi puerorum in hortum venerunt.
C. Omnes pueri in hortum veniebant.
D. Multi puerorum in hortum veniebant.

4. Zdanie wyjściowe: Militibus pro patria pugnandum erat.

A. Milites pro patria pugnare debebant.
B. Milites pro patria pugnare debent.
C. Milites pro patria pugnabant.
D. Milites pro patria pugnant.

5. Zdanie wyjściowe: Post mortem patris Romam redii.

A. Mortuo patre Romam redieram.
B. Mortuo patre Romam redierat.
C. Mortuo patre Romam redeo.
D. Mortuo patre Romam redii.

Zadanie 5. ***(5 pkt)***

Podkreśl poprawne uzupełnienie każdego zdania.

1. Cum ad me scripseris, tibi ..... .

A. respondebam
B. respondes
C. respondebis
D. respondebo

2. Omnia ..... gubernante naufragia timebam.

A. tuus
B. tuas
C. te
D. tibi

3. Venisti ex Hispania ad ..... petendum.

A. consulatum
B. consulatuum
C. consulatu
D. consulatui

4. Vos Romani in vestra tecta ..... .

A. discedite
B. discede
C. discedere
D. discedendum

5. Ibi a ..... Sextus interficitur.

A. militum
B. milites
C. militis
D. militibus

Zadanie 6. *(5 pkt)*

Oceń, które poniższe przekłady podkreślonych słów są poprawne, a które – niepoprawne. Zaznacz VERUM, jeśli informacja jest prawdziwa, lub FALSUM – jeśli jest fałszywa.

1.	Omnes in oppido <u>capti sunt</u>. – są pojmani	VERUM	FALSUM
2.	<u>Punienda est</u> crudelitas. – można potępiać	VERUM	FALSUM
3.	Mater <u>omnium rerum</u> natura est. – ze wszystkich rzeczy	VERUM	FALSUM
4.	<u>Dubitando</u> ad veritatem pervenitur. – wątpiąc	VERUM	FALSUM
5.	<u>Qui</u> timebit, beatus esse non poterit. – ten, kto	VERUM	FALSUM

Zadanie 7. *(5 pkt)*

Dobierz do każdego pytania właściwą odpowiedź spośród zaproponowanych. Uzupełnij tabelę wybraną literą.

Lp.	Pytanie	Litera
1.	Unde venisti?	
2.	Quid times?	
3.	Quis domum emit?	
4.	Quando aderunt?	
5.	Ubi me expectabis?	

A. serpentem
B. in horto
C. Liviam
D. ad meridiem
E. Athenis
F. Lucius

Zadanie 8. *(5 pkt)*

Przyporządkuj łacińskim przysłowiom (1.–5.) ich polskie przekłady (A.–G.). Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli jedną literę oznaczającą właściwy przekład.

Lp.	Przysłowie	Litera
1.	E fructu arbor cognoscitur.	
2.	Nemo sapiens, nisi patiens.	
3.	Semper avarus eget.	
4.	Exceptio confirmat regulam.	
5.	Invidia gloriae umbra est.	

A. Wyjątek potwierdza regułę.
B. Najlepszym lekarstwem jest spokój.
C. Nie będzie mędrcem, kto nie jest cierpliwy.
D. Chciwemu zawsze mało.
E. Nikt nie może uciec przed śmiercią.
F. Zazdrość jest cieniem sławy.
G. Drzewo poznaje się po owocach.

CZĘŚĆ II – rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (*30 pkt*)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 9.–11.

Gaius Iulius Caesar, *Commentarii de bello Gallico*, VII, 4, 1–5

Vercingetorix, Celtilli filius, Arvernus, summae potentiae adulescens, cuius pater principatum Galliae totius obtinuerat et ob eam causam, quod regnum appetebat, ab civitate erat interfectus, convocatis suis clientibus facile incendit. Cognito eius consilio ad arma concurritur. Prohibetur ab Gobannitione, patruo suo, reliquisque principibus, qui hanc temptandam fortunam non existimabant; expellitur ex oppido Gergovia; non destitit tamen atque in agris habet dilectum egentium ac perditorum. Hac coacta manu, quoscumque adit, ex civitate ad suam sententiam perducit; hortatur, ut communis libertatis causa arma capiant, magnisque coactis copiis adversarios suos, a quibus paulo ante erat eiectus, expellit ex civitate. Rex ab suis appellatur. Dimittit quoque versus legationes […].

Objaśnienia:
Arvernus, Arverni – jeden z plemienia Arvernów.
Vercingetorix, Vercingetorigis – Wercyngetoryks.
Celtillus, Celtilli – Celtyliusz.
Gobannitio, Gobannitionis – Gobanition.
Gergovia, Gergoviae – Gergowia, miasto w Galii.
hortatur – od hortor, hortari; tu: zachęca.

Zadanie 9. *(12 pkt)*

Zakreśl tę odpowiedź, która jest zgodna z treścią tekstu.

1. Wercyngetoryks
   A. został wybrany na przywódcę w mieście.
   B. pochodził z Alezji.
   C. został wygnany z Gergowii.
   D. był nic nieznaczącym mieszkańcem.

2. Ojciec Wercyngetoryksa objął władzę
   A. w dużej części Galii.
   B. w zachodniej części Galii.
   C. u sąsiednich plemion.
   D. w całej Galii.

3. Gobanition był dla Wercyngetoryksa
   A. stryjem.
   B. kuzynem.
   C. ojcem.
   D. bratem.

4. Wercyngetoryks szukał wojowników
   A. na polach.
   B. w górach.
   C. w lasach.
   D. we wsiach.

5. Przy pomocy zebranego wojska Wercyngetoryks
   A. pokonał swoich przeciwników.
   B. wygnał swoich przeciwników.
   C. zabił swoich przeciwników.
   D. okaleczył swoich przeciwników.

6. Wercyngetoryksa nazwano
   A. wodzem.
   B. królem.
   C. księciem.
   D. legatem.

Zadanie 10. ***(10 pkt)***

Zaznacz, w jakim znaczeniu zostały w tekście użyte słowa (1.–5.).

1. principatus
   A. początek
   B. zasada
   C. panowanie
   D. cesarstwo

2. appetere
   A. ciągnąć
   B. dążyć
   C. napadać
   D. nadchodzić

3. temptare
   A. napadać
   B. kusić
   C. przerobić
   D. zwalczać

4. perditus
   A. nieuleczalny
   B. stracony
   C. beznadziejny
   D. nikczemny

5. cogere
   A. zebrać
   B. wnioskować
   C. zgęścić
   D. zamykać pochód

Zadanie 11. ***(8 pkt)***

Oceń, które poniższe przekłady fragmentów zdań są poprawne, a które nie. Zaznacz VERUM, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub FALSUM – jeśli jest fałszywe.

Lp.	**Rzeczownik i przymiotnik**		
1.	summa potentia – bardzo duże znaczenie	VERUM	FALSUM
2.	reliqui principes – liczni naczelnicy plemion	VERUM	FALSUM
3.	communis libertas – wielka wolność	VERUM	FALSUM
4.	magnae copiae – wielkie wojska	VERUM	FALSUM

CZĘŚĆ III – znajomość kultury antycznej (*30 pkt*)

Zadanie 12. ***(5 pkt)***

Napisz, jakie postacie opisuje Liwiusz w przytoczonych cytatach (Tytus Liwiusz, *Dzieje od założenia miasta Rzymu*, Ossolineum – DeAgostini, Wrocław 2004, przekł. Wł. Strzelecki).

1. „Tam to go zastali posłowie – albo przy kopaniu rowu, albo przy oraniu – jedno jest pewne, że był w danej chwili zajęty pracą na roli. [...] Otarł z siebie kurz i pot, ubrał w togę i wystąpił przed posłów, a ci witają go jak dyktatora”.

.....

2. „Taką to przemową [...] podniósł żołnierzy na duchu; następnie kazał im wypocząć i szykować się do pochodu. [...] Skierował się brzegiem Rodanu w górę rzeki i do wnętrza Galii nie dlatego, jakoby to była najprostsza droga do Alp”.

.....

3. „Założono miasto, a [on] nazwał je Lawinium od imienia żony. Niebawem z nowego małżeństwa zrodził się męski potomek, któremu rodzice nadali imię Askaniusz”.

.....

4. „Tak powierzono władzę w państwie albańskim Numitorowi, a [...] postanowili założyć miasto w tych okolicach, gdzie ich wyrzucono i gdzie się wychowywali”.

.....

5. „Przed przybyciem triumwirów uszedł z Rzymu; miał on przekonanie, zgodnie z rzeczywistością, że jak Kasjusz i Brutus nie zdołają się wymknąć Cezarowi, tak i on nie zdoła się wymknąć Antoniuszowi. Uciekł najpierw do Tusculum”.

.....

Zadanie 13. ***(5 pkt)***

Napisz, jaką funkcję pełniły w domu rzymskim wymienione niżej pomieszczenia.

1. atrium .....
2. tablinum .....
3. vestibulum .....
4. cubiculum .....
5. triclinium .....

Zadanie 14. ***(5 pkt)***

Wpisz obok każdego z opisów imię cesarza rzymskiego, o którym jest mowa.

1. Cesarz – filozof, autor *Rozmyślań.* .....
2. Pierwszy cesarz, zwycięzca spod Akcjum. .....
3. Pogromca Dacji; w Rzymie do dziś stoi kolumna, w której znajdowały się komory grobowe jego rodziny. .....
4. Był twórcą dominatu i tetrarchii. .....
5. Uznał prymat religii chrześcijańskiej i podzielił cesarstwo na wschodnie i zachodnie. .....

Zadanie 15. ***(5 pkt)***

Dopisz obok każdego imienia bohatera mitologicznego literę odpowiadającą postaci z nim związanej.

1. Odyseusz .....
2. Pigmalion .....
3. Menelaos .....
4. Filemon .....
5. Narcyz .....

A. Galatea
B. Echo
C. Atalanta
D. Penelopa
E. Baucis
F. Pentesilea
G. Helena

Zadanie 16. *(5 pkt)*

Napisz nazwy miast, miejsc lub wysp, do których odnoszą się podane niżej opisy.

1. Znajdował się tam potężny posąg Heliosa. .....
2. Miasto rodzinne Peryklesa. .....
3. Według tradycji zginęło tam trzystu Spartan pod wodzą Leonidasa. .....
4. Siedziba najsłynniejszej greckiej wyroczni. .....
5. Praktykował tam Hipokrates. .....

Zadanie 17. *(5 pkt)*

Połącz tytuł dzieła z gatunkiem literackim. Wpisz do tabeli odpowiednią literę.

Lp.	Tytuł	Litera
1.	*Osy*	
2.	*Eneida*	
3.	*Do Pizonów*	
4.	*Trojanki*	
5.	*Żale*	

A. list poetycki
B. epos
C. georgika
D. elegia
E. epigramat
F. tragedia
G. komedia

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*